

Adana'da Obstrüktif Uyku Apne Hastalarında Uzun Dönemde PAP Uyumu: Toplum Bazlı Çalışma

Mehmet Ali Habeşoğlu, Zuhale Ekici Ünsal, Hatice Eylül Bozkurt Yılmaz

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Adana

Giriş ve Amaç: Pozitif hava yolu basıncı (PAP) tedavisi, obstrüktif uyku apne sendromlu (OUAS) hastalarda en etkili tedavi seçeneklerinden biridir. Ancak tedavi uyumsuzluğu, ilk uygulanmaya başlandığı 1980'lerden bu yana CPAP tedavisinin en önemli sorunu olmaya devam etmektedir. Bu çalışmada, Adana'da OUAS'lu hastalarının PAP tedavisine uyumunu araştırmak ve PAP kullanımını etkileyen faktörleri belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Adana ili Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından PAP cihazı sağlanan ve en az 1 yıldır PAP tedavisi alan tüm OUAS'lı hastalar mektupla merkezimize davet edildi. Hastaların sosyodemografik özellikleri ve PAP uyumu, yararı ve toleransı ile ilgili anket doldurdu. PAP uyumu, cihazın sayacında kaydedilen toplam kullanma süresinin tedavi başlangıcından sonra geçen gün sayısına bölünerek belirlendi. Tedavi uyumunu etkileyen faktörleri belirlemek için uyumlu (toplam izlem süresinin % 70'inde, günde en az 4 saat kullanım) ve uyumsuz hastaların verileri karşılaştırıldı.

Bulgular: Çalışmaya alınan 738 hastanın %74,3'ü erkek olup, yaş ortalaması 54 ± 10 yıl ve ortalama apne hipopne indeksi (AHI) $49,1 \pm 24,9$ /saat bulundu. Değerlendirme sırasında (PAP başlangıcından sonra geçen süre $2,7 \pm 1,4$ yıl) 358 (%48,5) hasta, günlük ortalama $5,4 \pm 1,5$ saat kullanma süresi ile tedaviye uyumlu gruptaydı. Tedaviye uyumlu olan ve olmayan hastaların verilerinin karşılaştırılması Tablo 1'de özetlenmiştir. Multipl regresyon analizinde, PAP'tan yarar görme algısı, apne hipopne indeksi, yan etki olarak uykuda bilinçsizce CPAP'ın çıkarılması ve düzenli kontrol altında olmanın uyumun bağımsız belirleyicileri olduğu saptanmıştır (Tablo 2). Sonuç: Bulgular tüm dünyada olduğu gibi Adana'da da PAP tedavisine uyumun yetersiz olduğunu göstermiştir. Tedaviden yarar görmediğini düşünen veya tedavi ile ilgili sorunlar yaşayan hastalar doktora başvurmak yerine tedaviyi bırakmayı tercih ettikleri görülmüştür. Tedavi uyumunu arttırmak için hastaların yakın takibe alınması, tedavi hakkındaki bilinç düzeylerinin artırılması ve tedavi ile ilgili sorun yaşadıklarında desteklenmeleri gerektiği sonucuna varılmıştır.

Tablo 1. PAP uyumuna göre hasta verilerinin karşılaştırılması

	Grup I (n:358)	Grup II (n:380)	p
Yaş (yıl)	53,6±10,6	54,5±10,8	0,22
Erkek (%)	266 (%74,3)	282 (% 74,2)	0,52
BKİ (kg/m ²)	34,8±6,7	33,9±5,7	0,08
AHI (olay/saat)	54,1±26,2	44,3±22,7	0,001
EUSS	5,8±5,2	9,3±5,8	0,001
İzlem süresi (yıl)	2,8±1,4	2,6±1,3	0,08
CPAP/APAP	284/74	282/98	0,12
Nemlendirici (%)	25,7	29,1	0,35
PAP eğitimi (%)	94,5	81,4	0,001
Düzenli kontrol (%)	45,8	11,0	0,001
Yarar algısı (%)	83,4	54,1	0,001
PAP'ı bilinçsizce çıkarma	%27,6	%3,1	0,001

BKİ: Beden Kitle İndeksi, AHI: Apne Hipopne İndeksi, EUSS: Epworth Uykululuk Skalası Skoru

Tablo 2. PAP uyumu ile ilişkili bağımsız faktörler (R²:0,265)

	Beta	p
Yarar algısı	0,295	0,001
Düzenli kontrol	0,154	0,001
Apne hipopne indeksi	0,154	0,002
Uykuda bilinçsizce PAP'ı çıkarma	-0,187	0,002